

Del III

Särskilda redovisningar

I: 10

D. Månadslön (forts.).

9

Månadslön kr.	Preliminär skatt									
	för ogift person (utan barn) kr.	för gift man								
		utan barn	med 1 barn	med 2 barn	med 3 barn	med 4 barn	med 5 barn	med 6 barn	med 7 barn	med 8 eller flera barn kr.
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
370— 379-99	69	57	48	40	35	29	24	22	20	18
380— 389-99	71	59	50	42	36	30	25	23	21	19
390— 399-99	74	62	53	44	38	32	27	24	22	20
400— 419-99	77	66	56	47	41	35	29	26	24	22
420— 439-99	82	70	60	51	44	38	32	28	26	24
440— 459-99	87	74	65	56	47	41	36	31	28	26
460— 479-99	92	79	70	60	50	45	39	34	30	28
480— 499-99	98	84	74	65	53	48	42	37	32	30
500— 519-99	103	89	79	69	57	51	46	40	35	33
520— 539-99	108	94	84	74	61	55	49	44	38	35
540— 559-99	113	99	88	78	65	58	53	47	41	37
560— 579-99	119	104	93	83	70	61	56	50	45	40
580— 599-99	124	109	98	88	75	65	59	54	48	43
600— 619-99	129	114	103	93	79	68	62	57	51	46
620— 639-99	134	119	108	98	84	72	66	60	55	49
640— 659-99	139	124	113	103	88	75	69	64	58	52
660— 679-99	145	129	118	108	93	79	72	67	61	55
680— 699-99	151	134	123	113	98	84	76	70	65	59
700— 729-99	158	139	129	119	104	90	80	74	69	63
730— 759-99	166	147	136	126	111	96	85	79	74	68
760— 789-99	175	155	144	133	118	103	90	84	79	73
790— 819-99	184	163	152	140	126	111	97	89	84	78
820— 849-99	193	172	160	148	133	118	104	94	89	83
850— 879-99	202	180	168	156	140	125	111	99	94	88
880— 909-99	211	188	176	164	148	133	118	104	99	93
910— 939-99	221	196	184	172	155	140	125	111	104	98
940— 969-99	231	204	192	180	163	147	132	118	109	103
970— 999-99	241	213	200	188	171	155	140	125	114	108
1 000— 1 039-99	252	224	210	198	181	164	149	134	120	114
1 040— 1 079-99	265	236	222	209	191	174	158	143	129	120
1 080— 1 119-99	279	248	234	220	202	184	168	153	138	127
1 120— 1 159-99	293	261	246	232	213	195	178	163	148	134
1 160— 1 199-99	307	274	259	244	224	206	189	173	158	143
1 200— 1 239-99	322	287	272	256	236	217	200	183	168	152
1 240— 1 279-99	336	300	285	269	248	228	211	193	178	162
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Utdrag ur den första preliminärskatttabellen.

Staten övertog ansvaret för debitering och uppbörd av alla skatter och avgifter 1947.

För första gången skulle skattebetalning ske i anslutning till inkomsternas intjänande.

Bilden visar den första skatttabellen för beräkning av preliminär skatt för år 1947. Av tabellen framgår att skatteuttaget var olika för gift och ogift man och vidare att hänsyn togs till antalet barn, dock högst åtta barn.

7 Skatt, inkomstfördelning och förmögenhet

7.1 Inledning

Detta kapitel fokuseras bland annat på inkomster och inkomstfördelningen som ett mått på den ekonomiska standarden. Kapitlet tar också upp den s.k. direkta beskattningen av individer samt hur direkta skatter och bidrag omfördelar den ekonomiska standarden mellan olika grupper i samhället. Kapitlet innehåller också ett avsnitt om hushållens förmögenhet. Nedan följer i punktform några av de viktigaste resultaten:

- I. År 1999 betalade en inkomsttagare i genomsnitt 35,2 procent av sin totala skattepliktiga inkomst i s.k. direkta skatter. Motsvarande andel 1991 var 29 procent.
- II. Av en inkomstökning på 1 000 kronor får man under 2001 i genomsnitt behålla 647 kronor då hänsyn tagits till exempelvis ökade barnomsorgs- och hemtjänstutgifter, minskat bostadsstöd och socialbidrag.
- III. I genomsnitt betalade hushållen 103 600 kronor i skatt och fick tillbaka 96 700 kronor i form av bidrag och pensioner under 1999.
- IV. Mellan åren 1980 och 1990 ökade den disponibla inkomsten med ca 14 procent, medan ökningen var knappt 0,5 procent mellan åren 1990 och 1999.
- V. De 1 procent förmögna hushållen ägde 20,3 procent av hushållens sammanlagda förmögenhet 1997.

7.1.1 Om inkomststatistik

För att mäta den ekonomiska standarden för diverse grupper av individer eller hushåll används oftast olika inkomstbegrepp. En god inkomst innebär att man har större möjligheter att påverka sin livssituation och då framförallt i materiellt hänseende men även i form av större möjligheter att betala för exempelvis resor, rekreation och kultur på sin fritid samt att spara för framtida behov.

Sveriges inkomststatistiska system är uppbyggt av ett

flertal administrativa register som t.ex. taxeringsregistret och olika myndigheters register över bidrag och ersättningar. På Statistiska centralbyrån, SCB, finns det flera statistikprodukter som belyser inkomstförhållanden för individer och hushåll. Den totalräknade inkomststatistiken (IoF) omfattar hela befolkningen och baseras uteslutande på registeruppgifter. Inkomstfördelningsundersökningen, som är en del i undersökningen om hushållens ekonomi (HEK), baseras på ett urval som under åren varierat mellan 10 000 och 19 000 hushåll. I HEK kompletteras registeruppgifterna med uppgifter som hämtas in via telefonintervjuer. Dessutom finns två registerbaserade databaser med longitudinell inriktning, LINDA (Longitudinell INkomst DATabas) och LOUISE (LONGitudinell databas för Utbildning, Inkomst och Sysselsättning). Med hjälp av data från en longitudinell databas kan man följa samma individer över flera år.

Allt syns inte i statistiken

Även om denna inkomststatistik är den bästa tillgängliga så ger den inte hela sanningen om den ekonomiska standarden för individer och hushåll. Personer kan t.ex. ha haft svarta inkomster eller på andra sätt undandragit inkomster från beskattning. Det är betydande inkomstsummor som inte kommer myndigheterna till känna. En förklaring till en låg redovisad inkomst kan också vara att personen tillfälligtvis arbetar och skattar utomlands men är folkbokförd i Sverige.

Den ekonomiska standarden påverkas också av hur stora utgifterna är. Boendekostnader i Stockholm är högre än i t.ex. glesbygdskommuner och kommuner med lägre kommunal skattesats har ofta högre kommunala avgifter vad gäller t.ex. för barnomsorg.

Inkomster skiftar också kraftigt under en livscykel. Under perioder med studier och studielån är inkomsterna ofta låga. Ofta förvärvsarbetar båda föräldrarna i en familj. Det för med sig inkomstfluktuationer när föräldrarna tar hand om barnen och t.ex. arbetar deltid. En växande grupp, speciellt ungdomar, arbetar också med lösa anställningsförhållanden. Dessutom har livsstilen

för vissa grupper förändrats. Karriärer avbryts för olika projekt, t.ex. långresor eller studier utomlands. Inkomster enligt den befintliga statistiken är alltså inte något perfekt mått men den ger ändå en ganska tydlig åter spegling av den ekonomiska standarden.

Nytt hushållsbegrepp

I tidigare års redovisningar av resultat från Inkomstfördelningsundersökningen, har uppgifterna baserats på ett hushållsbegrepp som kallas familjeenheter. Familjeenheter avgränsas av en eller två sammanboende med eller utan barn 0–17 år. Barn 18 år och äldre d.v.s. från och med det år man blir myndig, betraktas då som egna familjeenheter. Det innebär att ett stort antal barn som bor hemma hos föräldrarna räknas som egna familjeenheter och endast med den inkomst som de själva har, trots att föräldrarna helt eller delvis försörjer dessa kvarboende ungdomar. Detta gör att ungdomars ekonomiska standard underskattas medan standarden istället överskattas för föräldrarna.

För åren 1996–99 har beräkningar gjorts för s.k. kosthushåll. I kosthushållet ingår alla personer som bor tillsammans och där man har gemensam ekonomi. Här innefattas även äldre barn som bor tillsammans med sina föräldrar, likaväl som hushåll med fler än två generationer.

Några tabeller redovisas för familjeenheter för att möjliggöra längre tidsserier än 1996–99.

7.2 Den direkta beskattningen av individen

Den direkta beskattningen av individen är endast en del av det totala skattetrycket. Med direkt beskattning menas här inkomstskatt, allmänna egenavgifter, egenavgifter för näringsidkare, förmögenhetsskatt och fastighets-skatt. Även om andra skatter svarar för en större del av den konsoliderade offentliga sektorns skatteinkomster är det den direkta beskattningen av individen och utformningen av den beskattningen som har störst påverkan på individens beteende. Storleken och utformningen av den direkta beskattningen påverkar t.ex. fördelningen mellan personers konsumtion och sparande samt mellan den tid som läggs på arbete kontra fritid.

7.2.1 Direkta skatter 35,2 procent av inkomsten

7.1 Tabell visar storleken på olika skatter och avgifter i förhållande till den totala skattepliktiga inkomsten (summa förvärvs- och kapitalinkomst).

År 1999 betalade en inkomsttagare i genomsnitt 35,2 procent av sin totala skattepliktiga inkomst i s.k. direkta skatter. Detta är lika mycket som föregående år men en ökning med 6,2 procentenheter om man jämför med 1991. Kommunal och statlig inkomstskatt på förvärvsin-komster uppgick 1999 till 26,5 procent, vilket är en liten minskning jämfört 1998 då motsvarande siffra var 27,4. Skatten på kapitalinkomster uppgick till 2,9 procent under 1999. Det är en ökning jämfört med de övriga redovisade åren då skatten uppgick till 2,2 procent. Skuld-

7.1 Tabell.

Storlek på olika skatter och avgifter i förhållande till den totala skattepliktiga inkomsten åren 1991, 1997, 1998 och 1999, mkr och procent.

Total direct taxes and charges for individuals in relation to total assessed income in 1991, 1997, 1998 and 1999, MSEK and percent.

Skatt/avdrag	1991		1997		1998		1999	
	Mkr	% av inkomsten	Mkr	% av inkomsten	Mkr	% av inkomsten	Mkr	% av inkomsten
Tax/deduction	MSEK	% of income	MSEK	% of income	MSEK	% of income	MSEK	% of income
Summa förvärvs- och kapitalinkomst <i>(Sum of income from employment, business and capital)</i>	957 614		1 178 363		1 233 077		1 329 374	
Kommunal inkomstskatt <i>(Local income tax)</i>	239 284	25,0	292 666	24,8	306 370	24,8	323 154	24,3
Statlig inkomstskatt <i>(Central government income tax)</i>	19 864	2,1	29 345	2,5	31 909	2,6	29 577	2,2
Skatt på kapitalinkomster <i>(Tax on capital income)</i>	20 732	2,2	26 185	2,2	27 020	2,2	38 183	2,9
Skattereduktion för kapitalunderskott <i>(Tax reduction for capital deficit)</i>	-20 061	-2,1	-14 872	-1,3	-14 326	-1,2	-12 970	-1,0
Förmögenhetsskatt <i>(Wealth tax)</i>	2 447	0,3	5 329	0,5	5 893	0,5	8 428	0,6
Fastighetsskatt <i>(Real estate tax)</i>	8 575	0,9	14 900	1,3	13 273	1,1	13 265	1,0
Allmänna egenavgifter <i>(General social security contributions)</i>	*		46 436	3,9	56 684	4,6	59 965	4,5
Egenavgifter för näringsidkare <i>(Social security charges for self-employed)</i>	7 321	0,8	6 715	0,6	7 216	0,6	7 723	0,6
Summa direkt skatt (Total direct taxes)	278 162	29,0	406 704	34,5	434 039	35,2	467 325	35,2

Källa: SCB, Taxeringsutfallet 1992, 1998, 1999 och 2000, totalräknade inkomststatistiken (summa förvärvs- och kapitalinkomst).

7.2 Tabell.

Skatternas andel av den totala skattepliktiga inkomsten i olika inkomstklasser, procent, 1999 års prisnivå.

Direct taxes as a fraction of total assessed income for different income groups, percent, price level of 1999.

Total skattepliktig inkomst, tkr Total assessed income, KSEK	Procent skatt Percent tax							
	1980	1985	1989	1991	1996	1997	1998	1999
1- 50	9,1	13,8	13,6	18,4	23,6	23,3	22,5	20,3
50-100	18,7	22,9	22,0	20,1	22,3	22,7	22,5	21,8
100-150	28,6	30,9	32,5	26,7	30,4	31,0	31,1	30,5
150-200	32,4	33,0	34,2	27,4	32,3	33,2	33,5	33,2
200-250	36,4	35,4	35,9	29,1	33,4	34,3	34,7	34,5
250-300	40,0	38,1	38,7	32,0	36,2	37,0	37,0	36,3
300-400	43,6	42,2	44,5	34,6	39,7	40,2	40,2	38,9
400-500	47,3	47,6	47,6	37,0	42,6	42,9	42,9	41,1
500-	54,2	53,2	58,1	39,1	44,7	43,8	43,3	41,8
Samtliga 18- år All 18- years	32,5	32,9	35,9	29,1	33,9	34,9	35,3	35,1
Samtliga 18-64 år All 18-64 years	33,8	33,9	36,7	29,7	35,1	36,2	36,7	36,3
Samtliga 65- år All 65- years	24,9	28,5	32,4	26,5	28,6	29,0	29,2	29,7

Källa: SCB, Databasen LINDA.

räntorna har kontinuerligt minskat under 1990-talet och skattereduktionen för kapitalunderskott har därmed minskat i betydelse. Förmögenhetsskatt och fastighetskatt har ökat sedan 1991 men står fortfarande för en ganska liten del av de totala direkta skatterna. Allmänna egenavgifter infördes 1993 och uppgick 1999 till 4,5 procent av den totala skattepliktiga inkomsten. En stor del av den totala skatteökningen sammanhänger alltså med införandet av allmänna egenavgifter.

7.2 Tabell visar hur stor andel av den totala skattepliktiga inkomsten som individen i genomsnitt betalade som skatt åren 1980, 1985, 1989, 1991 och 1996-1999. Åren 1989 och 1991 har valts eftersom 1989 är sista året med det gamla skattesystemet och 1991 första året efter skattereformen.

Den direkta beskattningen av individen var som störst 1989 då en individ med genomsnittlig inkomst betalade 35,9 procent av sina skattepliktiga inkomster i direkt skatt. 1991 hade denna andel minskat till 29,1 procent. Sedan dess har den direkta beskattningen ökat. År 1999 uppgick skattens andel av inkomsten till i genomsnitt 35,1 procent. I 7.2 Tabell har populationen begränsats till befolkningen 18 år och äldre och skattens totala andel skiljer sig därför något från 7.1 tabell.

7.2.2 Beskattningen mindre progressiv

Höginkomsttagare med inkomst över 500 000 kronor (i 1999 års penningvärde) betalade under 1980-talet i genomsnitt över 50 procent av sina inkomster i skatt. Under slutet av 1980-talet var skattens andel av inkomsten hela 58,1 procent. Höginkomsttagare fick dock en markant skattesänkning genom skattereformen. År 1991 betalade dessa 39,1 procent av sina inkomster i direkt skatt. Skattereformen innebar dock att tidigare skattefria inkomster, t.ex. traktamenten och olika typer av förmåner, blev skattepliktiga samt att skattebasen breddades vad gäller kapitalinkomster. Framförallt höginkomsta-

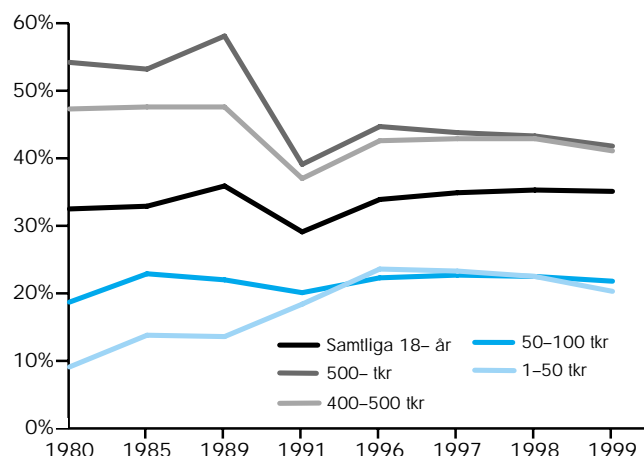
gare fick därmed större skattepliktiga inkomster men samtidigt lägre skatt. Höginkomsttagare hade också större möjligheter att snabbt anpassa sig till det nya skattesystemets fördelar, t.ex. genom att öka sitt sparande och betala sina skulder.

Anmärkningsvärt är att personer med inkomster under 50 000 kronor (i 1999 års penningvärde) betalade avsevärt större andel av sin inkomst i skatt 1999 jämfört med 1980. Från att endast 9,1 procent av inkomsten gick till direkt skatt år 1980 var motsvarande siffra år 1999 drygt 20 procent. Inkomsttagare med en inkomst lägre än 200 000 kr betalade 1999 en större andel av sin inkomst i direkt skatt än vad fallet var 1980 medan motsatsen gällde för dem som hade en inkomst över 200 000 kr.

7.3 Diagram.

Skatternas andel av den totala skattepliktiga inkomsten i olika inkomstklasser, procent, 1999 års prisnivå.

Direct taxes as a fraction of total assessed income for different income groups, percent, price level of 1999.

Källa: SCB, Databasen Linda.

7.4 Tabell.

Skatternas andel av den totala skattepliktiga inkomsten i olika inkomstklasser, exklusive förmögenhets- och fastighets-skatt, procent, 1999 års prisnivå.

Direct taxes as a fraction of total assessed income for different income groups, wealth tax and real estate tax excluded. percent, price level of 1999.

Total skattepliktig inkomst, tkr Total assessed income, KSEK	Procent skatt exkl. förmögenhets- och fastighetsskatt Percent tax excl. wealth tax and real estate tax							
	1980	1985	1989	1991	1996	1997	1998	1999
1- 50	9,0	13,2	12,6	16,4	21,1	20,8	20,6	18,4
50-100	18,6	22,6	21,5	19,2	20,8	21,2	21,1	20,3
100-150	28,5	30,6	32,0	25,8	29,0	29,6	29,9	29,2
150-200	32,3	32,7	33,7	26,6	31,0	31,8	32,3	32,0
200-250	36,2	34,9	35,2	28,1	31,9	32,9	33,4	33,3
250-300	39,7	37,3	37,9	30,8	34,4	35,3	35,6	34,9
300-400	43,2	41,1	43,3	33,3	37,7	38,3	38,5	37,2
400-500	46,7	45,9	46,2	35,6	40,5	40,9	41,1	39,2
500-	52,7	49,3	54,5	36,3	41,2	41,0	40,9	39,2
Samtliga 18- år (All 18- years)	32,3	32,3	35,1	28,0	32,2	33,2	33,8	33,5
Samtliga 18-64 år (All 18-64 years)	33,6	33,4	36,0	28,6	33,6	34,7	35,4	35,0
Samtliga 65- år (All 65- years)	24,4	27,4	30,8	24,9	26,1	26,5	26,9	27,1

Källa: SCB, Databasen LINDA.

I 7.3 Diagram visas tydligt att beskattningen under perioden 1980-1999 blivit mindre progressiv, d.v.s. skillnaderna mellan skattesatserna i olika inkomstklasser har minskat. Mellan 1996 till 1999 ligger skattens andel av den totala skattepliktiga inkomsten i stort sett konstant.

Egendomsbeskattningen, d.v.s. förmögenhets- och fastighetsskatten, har ökat i betydelse under den studerade perioden. För de flesta individer så finns det ett starkt samband mellan höga inkomster och egendomsbeskattning men det finns undantag. Också personer med ganska låga inkomster har förmögenhet eller fastigheter. Dessa personer betalar då en stor andel av sina inkomster i skatt och påverkar därför genomsnittet en del. I 7.4 Tabell visas skattens andel av inkomsten då förmögenhets- och fastighetsskatten exkluderats. Som väntat är det bland höginkomsttagarna som skatteandelen minskar mest jämfört med 7.3 Tabell. Men också bland låginkomsttagarna sker en betydande minskning av skatteandelen. Även när man som i 7.4 Tabell exkluderar förmögenhets- och fastighetsskatten kvarstår faktum att skattens andel av inkomsten har ökat markant för låginkomsttagare mellan 1980 och 1999.

7.2.3 Den högsta marginalskatten har minskat de senaste åren

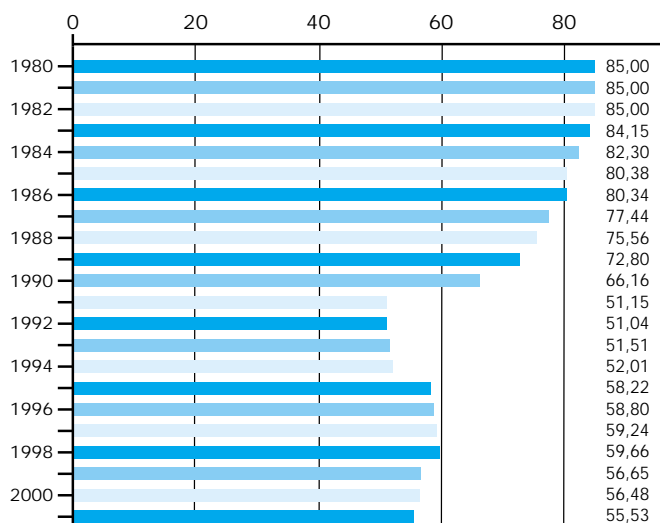
I 7.5 Diagram visas den högsta marginalskatten åren 1980-2001 beräknad på en genomsnittlig kommunal-skatt. Marginalskatten är den andel i skatt som en inkomsttagare betalar på toppskiktet av sin inkomst. En marginalskatt på 80 procent innebär alltså att inkomsttagaren betalar 80 kr i skatt på sina för året sist intjänade 100 kronor.

Den högsta möjliga marginalskatten var mycket hög i Sverige i början 1980-talet. En höginkomsttagare utan avdrag betalade hela 85 procent av sina toppinkomster i skatt mellan åren 1980 till 1982. Åren 1983-1985 genomfördes en större skatteomläggning som innebar något lägre högsta marginalskatter. Efter detta har den hög-

7.5 Diagram.

Högsta marginalskatten 1980-2001, procent.

Highest marginal income tax rate 1980-2001, percent.

Källa: Finansdepartementet.

sta marginalskatten kontinuerligt minskat fram till året efter skattereformen.

Som lägst var den högsta marginalskatten 51,04 procent, vilket var fallet 1992. År 1993 infördes allmänna egenavgifter och 1995 kom den s.k. värnskatten. Dessa med flera andra skattehöjningar har inneburit att den högsta marginalskatten kontinuerligt ökat under åren 1993-1998. Under 1999 bröts trenden med de ökade högsta marginalskatterna då den så kallade värnskatten togs bort. De som tidigare betalade både allmänna egenavgifter och statlig inkomstskatt om 25 procent fick nu en skattelättnad. Efter 1999 har den högsta marginalskatten minskat något ytterligare. År 2001 är den högsta marginalskatten 55,53 procent.

7.2.4 Påverkan av inkomstökning på bidrag och avgifter

Förutom marginalsatt så talar man också om marginal-effekter. Med marginaleffekt menas här den effekt en inkomstökning, i form av lön, har på skatten och olika inkomstberoende bidrag och avgifter. I 7.6 Tabell redovisas den genomsnittliga marginaleffekten i procent avseende bostadsstöd (bostadsbidrag och bostadstillägg för pensionärer), underhållsstöd, socialbidrag, barnomsorgsavgift, hemtjänstavgift och skatt. På raden för samtliga kan vi utläsa att av en inkomstökning på 1 000 kr går 35,3 procent, d.v.s. 353 kronor, av den disponibla inkomsten till skatt och övriga utgifter samt minskade bidrag. Av inkomstökningen får man i genomsnitt behålla 647 kronor.

Den grupp som har den högsta sammantagna marginaleffekten är ensamstående med barn. Det är också den

gruppen som främst träffas av kombinationseffekter av skatter, bidrag och avgifter. Här återfinns vi exempelvis deltidsarbetande kvinnor med bostadsbidrag och utgifter för barnomsorg. En ensamstående med minst ett barn i åldern 0–12 år får i genomsnitt behålla endast 447 kronor av inkomstökningen på 1 000 kr. Pensionärerna är den grupp som har den lägsta sammantagna marginaleffekten. Anledningen till detta är den skattereduktion som har införts på förvärvsinkomst. Exempelvis får den som har en förvärvsinkomst på högst 135 000 kr en skattereduktion på 1 320 kr. Det betyder att hela den simulerade inkomstökningen på 1 000 kr reduceras för alla de pensionärer som inte har någon förvärvsinkomst. För de som är över 65 år men fortfarande har en inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete är marginaleffekten avsevärt högre än för gruppen i övrigt. Man ska komma ihåg att marginaleffekten kan variera mycket även inom

7.6 Tabell.

Marginaleffekter för vissa inkomstberoende system vid en inkomstökning på 1 000 kr år 2000.

Marginal effects of certain means-tested systems on an income increase of 1 000 SEK in year 2000.

	Minskning av bostadsstöd Reduction of accommodation allowances %	underhållsstöd maintenance support %	socialbidrag social assistance %	Ökning av Barnomsorg Increase of fees Child care %	avgifter Hemtjänst Home help %	Skatt Tax %	Marginaleffekt Marginal effect %	Får behålla To keep kr, SEK	Antal Number kr, SEK	
20–64 år										
Ensamstående utan barn	2,4	0,4	2,4	-	-	32,3	37,5	375	625	1 700 600
<i>Persons not cohabiting, no children</i>										
därav 20–29 år	1,3	0,1	1,7	-	-	30,7	33,8	338	662	667 500
30–64 år	3,2	0,6	2,9	-	-	33,3	40,0	400	600	1 033 100
Ensamstående med barn	11,5	0,4	4,2	1,3	-	36,1	53,5	535	465	237 800
<i>Persons not cohabiting, children</i>										
därav med minst ett barn 0–12 år <i>at least one child 0–12 years</i>	12,5	0,4	4,5	2,0	-	35,9	55,3	553	447	161 600
övriga med barn <i>others with children</i>	9,4	0,6	3,6	-	-	36,5	50,1	501	499	76 200
Samtliga ensamstående	3,6	0,4	2,6	0,2	-	32,7	39,5	395	605	1 938 400
<i>All not cohabiting</i>										
Sammanboende utan barn	0,4	0,1	0,6	-	-	36,7	37,8	378	622	1 549 600
<i>Cohabiting, no children</i>										
därav 20–29 år	0,4	0,1	1,0	-	-	35,1	36,6	366	634	202 900
30–64 år	0,4	0,1	0,6	-	-	36,9	38,0	380	620	1 346 700
Sammanboende med 1 barn	0,8	0,2	1,4	0,8	-	38,6	41,8	418	582	618 400
<i>Cohabiting, 1 child</i>										
därav med barnet 0–12 år <i>the child 0–12 years</i>	0,7	0,3	1,8	1,4	-	37,9	42,1	421	579	367 300
övriga med 1 barn <i>others with 1 child</i>	1,1	0,1	0,9	-	-	39,7	41,8	418	582	251 000
Sammanboende med >1 barn	0,9	0,1	1,7	1,6	-	38,9	43,2	432	568	1 102 000
<i>Cohabiting, >1 child</i>										
därav med minst ett barn 0–12 år <i>at least one child 0–12 years</i>	0,9	0,1	1,7	1,7	-	38,8	43,2	432	568	1 016 100
övriga med >1 barn <i>others with >1 child</i>	0,6	0,1	2,0	-	-	40,2	42,9	429	571	86 000
Samtliga sammanboende	0,7	0,1	1,1	0,7	-	37,8	40,4	404	596	3 270 000
<i>All cohabiting</i>										
65– år	9,8	-	0,8	-	1,3	6,3	18,2	182	818	1 478 100
därav ensamstående, not cohabiting	17,3	-	0,9	-	2,1	4,4	24,7	247	753	710 300
sammanboende, cohabiting	2,8	-	0,6	-	0,6	8,2	12,2	122	878	767 900
65–74 år	5,3	-	1,1	-	0,5	8,9	15,8	158	842	730 500
75–84 år	12,0	-	0,4	-	1,5	4,2	18,1	181	819	567 800
85– år	20,7	-	0,3	-	3,8	2,8	27,6	276	724	184 500
Samtliga, all	3,5	0,2	1,5	0,4	0,3	29,4	35,3	353	647	6 686 600

Källa: SCB, mikrosimuleringsmodellen FASIT.

de övriga redovisade grupperna. För exempelvis en socialbidragstagare är marginaleffekten på socialbidraget i teorin 100 procent.

Förutom marginaleffekter på ovanstående bidrag och avgifter har en inkomstökning också effekt på det belopp den återbetalningsskyldige av studielån ska betala. Över 1,3 miljoner individer var återbetalningsskyldiga under 2000. Den ackumulerade skulden var drygt 135 miljarder kr och beloppet som återbetalades under 2000 var ca 5,4 miljarder kr.

7.3 Omfördelning genom skatter och bidrag

Skatter och andra transfereringar har som syfte att fördela om inkomster mellan befolkningsgrupper och mellan perioder av livet då försörjningsbörda och försörjningsmöjligheter varierar. För många grupper som t.ex. studerande, arbetslösa och pensionärer är bidrag och ersättningar den huvudsakliga försörjningskällan. För andra grupper ger bidrag och ersättningar ett tillskott under perioder då inkomsten från förvärvsarbete tillfälligtvis är låg, t.ex. vid sjukdom och barns födsel.

7.3.1 Också höginkomsttagaren är bidragstagare

I 7.7 Tabell visas inkomststrukturen för familjer 18-64 år uppdelat efter inkomstklasser (faktorinkomst) 1999.

Faktorinkomst består av löneinkomst, inkomst av näringsverksamhet och inkomst av kapital (överskott), d.v.s. samtliga skattepliktiga inkomster utom de skattepliktiga transfereringarna (t.ex. sjukpenning, föräldrapenning och pensioner). I tabellen framgår hur stor den genomsnittliga omfördelningen är via bidrag och skatter för familjer i olika inkomstklasser. Omfördelningen beräknas som differensen mellan bidrag och skatt.

Som väntat är det familjer med höga inkomster som i genomsnitt betalar mest i skatt och låginkomsttagare som erhåller störst bidrag. Det är dock en ganska liten skillnad i bidragsbelopp mellan medelinkomsttagare och höginkomsttagare. Den generella välfärdspolitiken omfattar alla grupper och familjer med höga inkomster erhåller t.ex. barnbidrag, sjukpenning, föräldrapenning och studiebidrag på i stort sett lika villkor som familjer med lägre inkomster.

Den disponibla inkomsten uppgick i genomsnitt till 83 procent av faktorinkomsten. En genomsnittlig familj, 18-64 år, betalade därmed 49 000 kr mer i direkta skatter än vad som gavs tillbaka i form av bidrag och ersättningar. Familjer med inkomst lägre än 150 000 kronor erhöll mer bidrag och ersättningar än de betalade i direkt skatt. För övriga familjer gav omfördelningen mellan direkta skatter och bidrag ett negativt netto. Familjer med en faktorinkomst på 1-50 000 kr hade 1999 en disponibel inkomst som i genomsnitt var drygt sex gånger högre än faktorinkomsten. Familjer med en inkomst på 600 000 kr eller mer hade i genomsnitt en disponibel inkomst som motsvarade 65 procent av faktorinkomsten.

7.7 Tabell.

Inkomststruktur efter faktorinkomst år 1999 för samtliga hushåll 18-64 år, fördelning efter inkomstklasser, tkr och antal.

Structure of income by income from earnings and capital 1999, all family units, 18-64 years, breakdown by income groups, KSEK and number.

Faktorinkomst Factor income	Medelbelopp, tkr Mean values, KSEK							Antal Number
	+ Bidrag mm + allowances							
Inkomstklasser, tkr	Faktorinkomst	Skattepliktiga	Skattefria	- Skatt mm	Summa omfördelning	Disponibel inkomst	Disp. ink./faktorink., andel	
Income groups, KSEK	Factor income	Assessed	Taxfree	- Tax	Total redistribution	Disposable income	Disp. inc./factor income fraction	
<= 0	-6,4	86,6	39,1	24,7	101,1	94,6	*	231 294
1- 50	17,8	90,2	34,5	32,1	92,5	110,3	6,21	389 681
50-100	75,3	76,3	23,9	47,4	52,8	128,1	1,70	184 265
100-150	126,2	61,1	19,3	61,0	19,3	145,6	1,15	202 968
150-200	178,3	38,8	12,8	71,8	-20,2	158,0	0,89	341 111
200-250	224,9	36,8	9,6	88,8	-42,3	182,6	0,81	379 445
250-300	272,9	44,8	10,8	109,0	-53,4	219,4	0,80	278 258
300-350	324,3	49,3	13,2	128,3	-65,8	258,6	0,80	211 968
350-400	375,0	34,3	12,9	141,3	-94,2	280,8	0,75	198 476
400-450	424,1	25,8	12,9	156,5	-117,7	306,4	0,72	178 817
450-500	473,2	25,0	12,6	176,9	-139,3	333,9	0,71	137 789
500-550	524,5	21,3	13,4	196,2	-161,5	362,9	0,69	109 846
550-600	572,3	22,4	10,4	214,8	-182,0	390,3	0,68	72 868
600-	901,0	29,0	11,9	360,4	-319,5	581,5	0,65	275 322
Samtliga	281,5	49,7	17,8	116,5	-49,0	232,5	0,83	3 192 114

Källa: SCB, Inkomstfördelningsundersökningen.

7.3.2 Omfördelning mellan generationer

I 7.8 Tabell visas inkomststrukturen och omfördelnings-effekten för olika hushållstyper 1999. I denna tabell, till skillnad från 7.7 Tabell, återfinns vi också pensionärs-hushållen. Skillnaderna i belopp som omfördelas är ganska stora beroende på hushållstyp och ålder. Efter-som pensioner räknas som en skattepliktig transferering är omfördelningseffekten störst för ålderspensionärer. Övriga hushållstyper som i genomsnitt får mer i bidrag än de betalar i direkt skatt är ensamstående med barn.

7.3.3 Hushållens disponibla inkomst ca 930 miljarder 1999

I 7.9 Tabell visas de olika inkomstbegreppens delar i form av totalsummor för samtliga hushåll 1999. Hushål-lens egna inkomster, faktorinkomsten, uppgick till 960,4 miljarder kr under 1999. Löneinkomsten utgjorde 85,1 procent av faktorinkomsten och drygt 10 procent utgjor-des av kapitalinkomster. Därutöver erhöll hushållen skattepliktiga transfereringar till ett värde av 353,1 mil-jarder kr. En stor del av dessa, 251,9 miljarder, utgjordes av pension och livränta.

De skattefria transfereringarna uppgick till 64,6 mil-jarder kr.

Hushållens disponibla inkomst uppgick under 1999 till 929,8 miljarder kronor när skatter och övriga negati-va transfereringar (främst återbetalning av studielån) dragits ifrån faktorinkomsten och de positiva transfere-ringarna.

7.3.4 Hushållens disponibla inkomst har ökat

I 7.10 Tabell redovisas en något förenklad inkomststruk-tur jämfört med 7.9 Tabell. Här visas förutom totalsum-mor för de olika inkomstbegreppen även de olika in-komstbegreppen som en andel av bruttoinkomsten un-der åren 1975, 1980, 1985, 1990 och 1995-1999.

Om man jämför totalsummorna (i 1999 års priser) un-der den redovisade tidsperioden finner man att hushål-lens disponibla inkomst har ökat för varje år sedan 1995. Detsamma gäller hushållens inkomst från arbete och pension. Hushållens inkomst från kapital har varierat under åren. Under 1999 var den 118,7 miljarder vilket är betydligt mer än föregående år och ungefär dubbelt så mycket som under 1995.

7.8 Tabell.

Inkomststruktur efter hushållstyp och ålder 1999, tkr och antal.

Structure of income by type of family unit and age 1999.

Hushållstyp, ålder Type of household, age	Medelbelopp, tkr Mean values, KSEK	+ Bidrag mm + allowances					Antal Number	
Inkomstklasser, tkr Income groups, KSEK	Faktor- inkomst Factor income	Skatte- pliktiga Assessed	Skatte- fria Taxfree	- Skatt mm - Tax	Summa om- fördelning Total redistribution	Disponibel inkomst Disposable income	Disp. ink./ faktorink., andel Disp. inc./ factor income fraction	
Ensamboende utan barn <i>Persons not cohabiting, no children</i>	108,6	63,1	10,1	56,0	17,2	125,7	1,16	2 049 022
därav 18-29 år	119,6	13,9	17,8	44,7	-13,0	106,7	0,89	464 040
30-64 år	167,2	47,2	6,5	75,2	-21,5	145,7	0,87	909 298
65- år	22,1	118,1	9,7	38,0	89,8	112,0	5,06	675 684
Ensamstående med barn 0-17 år <i>Persons not cohabiting, children</i>	148,4	43,8	56,9	64,3	36,3	184,7	1,24	228 078
därav med 1 barn	155,2	46,5	39,9	68,3	18,0	173,2	1,12	129 387
med >1 barn	139,5	40,2	79,2	59,0	60,3	199,8	1,43	98 691
Sammanboende utan barn <i>Cohabiting person, no children</i>	260,9	152,0	3,8	140,6	15,2	276,2	1,06	981 586
därav 18-29 år	309,2	24,0	22,9	113,1	-66,2	242,9	0,79	89 969
30-64 år	387,8	94,2	2,0	171,5	-75,3	312,5	0,81	517 665
65- år	73,7	262,8	1,7	104,4	160,1	233,8	3,17	373 952
Sammanboende med barn 0-17 år <i>Cohabiting person, children</i>	423,9	54,4	27,8	170,1	-87,9	336,0	0,79	825 462
därav med 1 barn	434,4	57,0	18,3	174,5	-99,2	335,2	0,77	292 400
med 2 barn	435,7	50,0	25,4	174,0	-98,7	337,0	0,77	365 374
med >2 barn	379,9	59,6	49,5	153,8	-44,7	335,2	0,88	167 688
Övriga hushåll¹⁾ <i>Other households</i>	398,6	85,0	16,6	165,3	-63,7	334,9	0,84	244 493
därav Ensamstående (not cohabiting)	237,4	79,9	20,0	104,4	-4,5	232,9	0,98	97 291
Sammanboende (Cohabiting)	505,1	88,4	14,4	205,6	-102,8	402,3	0,80	147 201
Samtliga, all	221,7	81,8	14,9	103,6	-6,9	214,9	0,97	4 328 640

¹⁾ Övriga hushåll är hushåll utan barn 0-17 år är det utöver referenspersonen och hans/hennes ev. sammanboende även finns andra vuxna, oftast barn 18 år och äldre.

Källa: SCB, Inkomstfördelningsundersökningen.

7.9 Tabell.

Inkomststruktur 1999 för samtliga hushåll, 18 år och äldre.
Structure of income 1999 for all family units, 18 years and older.

Inkomstslag Type of income	Inkomstsummor, mdkr Sums of income, BSEK
Löneinkomst (<i>Wage income</i>)	817,9
Företagarinkomst (<i>Entrepreneurial income</i>)	21,8
Ränta och utdelning (<i>Interest and delivery</i>)	37,6
Realisationsvinst (<i>Capital gain</i>)	81,1
Inkomst från fåmansföretag (<i>Income from close company</i>)	2,1
Faktorinkomst (Factor income)	960,4
Ersättning i samband med sjukdom (<i>Sickness allowance</i>)	27,5
Pension och livränta (<i>Pension and life-annuity</i>)	251,9
Familjestöd (<i>Family allowances</i>)	61,4
därav: Föräldrapenning (<i>Parental allowance</i>)	14,1
Bostadsbidrag (<i>Accommodation allowance</i>)	14,4
Barnbidrag (<i>National child allowances</i>)	17,0
Socialbidrag (<i>Social assistance</i>)	9,6
Studiestöd (<i>Educational grants</i>)	25,2
därav: Studiemedlets lånedel (<i>The loan component</i>)	9,4
Arbetsmarknadsstöd (<i>Labour market assistance</i>)	45,2
därav: Dagpenning vid arbetslöshet (<i>Daily allowances for unemployed</i>)	32,7
Ersättning i samband med värnplikt samt utbildning och tjänstgöring inom totalförsvaret (<i>Compensation for compulsory military service etc.</i>)	0,4
Övriga positiva transfereringar (<i>Other transfers received</i>)	6,1
Summa skattepliktiga transfereringar (Total assessable transfers)	353,1
Summa skattefria transfereringar (Total tax free transfers)	64,6
Skatt (Tax)	440,4
Övriga negativa transfereringar (<i>Other transfers paid</i>)	7,9
Samtliga negativa transfereringar (Total transfers paid)	448,3
Disponibel inkomst (<i>Disposable income</i>)	929,8

Källa: SCB, Inkomstfördelningsundersökningen.

Om man tittar närmare på de andelstal som finns redovisade längst ner i 7.10 Tabell finner man att drygt 60 procent av hushållens bruttoinkomst under 1999 består av inkomst från arbete. Andelen av bruttoinkomsten som kommer från inkomst från arbete har legat på ungefär samma nivå sedan 1995. Tidigare stod inkomst från arbete för en betydligt större andel av bruttoinkomsten. Den för hushållen näst mest betydande inkomsten är pension. Pensionen har sedan 1985 stått för en knapp femtedel av hushållens bruttoinkomst. Andelen av hushållens bruttoinkomst som kommer från kapital har ökat under åren. Som störst har andelen varit närmare 9 procent, vilket var fallet 1997 och 1999.

7.4 Inkomstfördelningen för individer och hushåll

Ett av den svenska välfärdsmodellens kännetecken är statens ambition att minska sociala skillnader. Dels genom en utbyggd social service inom den offentliga sek-

tor och möjlighet för alla till en bra utbildning, dels genom direkta bidrag och ersättningar till individer och hushåll med särskilda behov samt en progressiv inkomstbeskattning.

7.4.1 Jämförelser av disponibel inkomst

För att kunna jämföra disponibel inkomst och ekonomisk köpkraft mellan olika typer av familjer och hushåll utnyttjar vi ett viktsystem som bygger på att konsumtionen är relaterad till familjens sammansättning när det gäller antal familjemedlemmar och deras ålder. Den disponibla inkomsten divideras med en särskild konsumtionsvikt (ett konsumtionsenhetstal) som gäller för olika familjemedlemmar:

	1980–1990	1991–1999
Första vuxen	1,15	1,16
Sammanboende person 2	0,75	0,76
Övriga personer 18- år ¹		0,96
barn 0– 3 år	0,55	0,56
barn 4–10 år	0,65	0,66
barn 11–17 år	0,75	0,76

¹ Endast tillämplig vid kosthushåll. I det äldre hushållsbegreppet bildar personer 18 år och äldre ett eget hushåll, en s k familjenhet.

Konsumtionsenhetstalen för alla familjemedlemmar summeras, och den totala disponibla inkomsten i familjen divideras med denna summa. Detta förfarande justerar för stordriftsfördelar i stora familjer och varierande behov hos olika medlemmar.

Resultaten i detta kapitel redovisas som inkomsten per konsumtionsenhet för varje individ. I ett hushåll med ett sammanboende par med tre barn räknas således varje individ (totalt fem personer) som ett undersökningsobjekt, och varje enskild individ i det hushållet tilldelas den inkomst per konsumtionsenhet som hushållet har. Detta tal representerar den ekonomiska standarden i respektive hushåll.

Statistiken är hämtad från SCB: s stickprovsbaserade inkomstfördelningsundersökning, som är en del i undersökningen om hushållens ekonomi. Undersökningen ge-

Jämförelser över tiden försvåras av att skattereformen 1990/91 ändrade förutsättningarna för datainsamlingen och mätningen av hushållens inkomster. Eftersom inkomstuppgifter hämtas från olika administrativa register och underlag till taxeringen så påverkas statistikens innehåll av de förändringar som genomfördes i samband med skattereformen. Inkomster som tidigare varit skattefria blev skattepliktiga och en del förmåner värderades högre. Dessa basbreddningar innebar att de mätbara inkomsterna höjdes. För åren 1989 och 1990 redovisas därför två beräkningar. Dels som inkomsterna har uppmätts och dels, i ett försök att göra åren 1989 och 1990 jämförbara med senare år, där inkomster har lagts till. Den senare varianten redovisas som 1989-rev respektive 1990-rev.

7.10 Tabell.

Inkomststruktur vissa år 1975-1999 för samtliga hushåll, 18 år och äldre.

Structure of income certain years 1975-1999 for all family units, 18 years and older.

Belopp i löpande priser, mdkr.

Amounts in current prices, BSEK.

År Year	Arbete Work	Kapital Capital	Pension Pension	Övriga socialför- säkringar Other social insuran- ces	Generella bidrag General transfers	Bostads- stöd Housing allow- ance	Social- bidrag Social assist- ance	Brutto- inkomst Gross income	Skatt Tax	Övriga negativa transfer- eringar Other transfers paid	Dispo- nibel inkomst Dispos- able income
1975	158,7	6,8	24,7	9,5	5,6	3,5	0,4	209,2	61,7	0,8	146,8
1980	253,2	14,8	56,9	22,0	12,0	6,2	0,7	365,9	104,7	1,2	259,9
1985	371,6	28,4	102,4	34,9	19,1	7,2	2,7	566,4	164,1	2,9	399,3
1990	606,5	57,9	156,8	69,4	28,4	8,9	3,9	931,9	289,3	4,5	638,1
1995	676,6	58,8	220,9	94,6	38,2	17,6	10,1	1 116,7	323,1	6,2	787,4
1996	725,2	71,5	232,7	90,6	36,2	17,3	12,2	1 185,6	360,3	6,1	819,2
1997	762,9	110,1	234,1	90,5	37,8	14,4	11,1	1 261,0	396,5	6,7	857,8
1998	800,7	84,5	242,3	95,3	40,6	14,4	9,6	1 287,5	411,9	7,0	868,6
1999	841,7	118,7	251,4	101,8	40,4	14,5	9,6	1 378,1	440,4	7,9	929,8

Belopp i 1999 års prisnivå, mdkr.

Amounts in the price level of 1999, BSEK.

1975	673,6	28,8	105,0	40,4	23,6	15,0	1,9	888,2	261,9	3,3	623,0
1980	653,6	38,3	147,0	56,7	30,8	16,0	1,9	944,3	270,3	3,1	670,9
1985	623,6	47,7	171,9	58,6	32,0	12,1	4,5	950,4	275,4	4,9	670,1
1990	753,9	72,0	194,9	86,3	35,3	11,1	4,9	1 158,4	359,6	5,6	793,2
1995	685,3	59,6	223,7	95,8	38,7	17,9	10,2	1 131,3	327,3	6,3	797,6
1996	731,0	72,1	234,5	91,3	36,5	17,4	12,3	1 195,1	363,2	6,1	825,7
1997	765,2	110,5	234,8	90,8	37,9	14,4	11,1	1 264,8	397,7	6,7	860,4
1998	803,9	84,8	243,3	95,7	40,7	14,5	9,6	1 292,6	413,5	7,0	872,1
1999	841,7	118,7	251,4	101,8	40,4	14,5	9,6	1 378,1	440,4	7,9	929,8

Andel i procent av bruttoinkomsten

In percent of the gross income

1975	75,8	3,2	11,8	4,6	2,7	1,7	0,2	100	29,5	0,4	70,1
1980	69,2	4,1	15,6	6,0	3,3	1,7	0,2	100	28,6	0,3	71,0
1985	65,6	5,0	18,1	6,2	3,4	1,3	0,5	100	29,0	0,5	70,5
1990	65,1	6,2	16,8	7,5	3,0	1,0	0,4	100	31,0	0,5	68,5
1995	60,6	5,3	19,8	8,5	3,4	1,6	0,9	100	28,9	0,6	70,5
1996	61,2	6,0	19,6	7,6	3,1	1,5	1,0	100	30,4	0,5	69,1
1997	60,5	8,7	18,6	7,2	3,0	1,1	0,9	100	31,4	0,5	68,0
1998	62,2	6,6	18,8	7,4	3,2	1,1	0,7	100	32,0	0,5	67,5
1999	61,1	8,6	18,2	7,4	2,9	1,1	0,7	100	32,0	0,6	67,5

Källa: SCB, Inkomstfördelningsundersökningen.

nomförs årligen och baseras på ett urval som under åren varierat mellan ca 10 000 och 19 000 hushåll.

Den ekonomiska standarden har ökat

I 7.11 Tabell visas den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet för åren 1980-1999. I tabellen redovisas medelvärden, medianvärden och Gini-koefficienter. Gini-koefficienten är ett mått på inkomstspridningen. Koefficienten kan anta ett värde mellan 0 och 1. Ju högre värde på koefficienten desto större spridning har populationen. Notera att inkomstspridningen (Gini-koefficienten) varierar beroende på vilket hushållsbegrepp man använder. Anledningen är att hemmavarande barn över 18 år räknas som en del i kosthushållet, men bildar ett eget hushåll om man istället redovisar för familjeenheter. Om man redovisar individer i kosthushåll tar de kvarboende barnen över 18 år del av hela familjens inkomst. Detta leder till att inkomstspridningen blir mindre än om de

istället som i den gamla metoden bildar ett eget hushåll med endast sin egna, ofta låga inkomst.

Under lågkonjunkturen i inledningen av 1980-talet sjönk den ekonomiska standarden under ett antal år. Först 1983 återhämtade sig ekonomin och därefter följde en period av nio år med kontinuerligt ökande disponibla inkomster. Speciellt stark var inkomstökningen under perioden 1987-1989. Under 1990-talets början och mitt var utvecklingen avsevärt sämre. Medianvärdet visar att den ekonomiska standarden minskade markant under åren 1993-1995. En återhämtning har dock skett under åren 1996-1999. Den ekonomiska standarden ökade mer under 1980-talet än under 1990-talet. Mellan åren 1980 och 1990 ökade den ekonomiska standarden med ca 14 procent (medianvärdet), medan den istället minskade med 3,6 procent mellan åren 1990 och 1998. Under 1999 har det dock skett en rejäl inkomstökning vilket gör att individernas disponibla inkomst är något högre än den var 1990. Totalt sett över hela perioden

7.11 Tabell.

Disponibel inkomst per konsumtionsenhet (ke) samt Gini-koefficienten för samtliga individer 1980–1999, tkr/ke, 1999 års priser.

Disposable income per weighted consuming unit (cu) and Gini coefficient for all individuals in 1989–1999, KSEK per cu, price level of 1999.

	Medelvärde tkr Mean value KSEK	Median tkr Median	Gini-koefficient Gini coefficient KSEK
1980	86,3	81,8	0,204
1981	84,6	80,3	0,201
1982	82,8	78,1	0,203
1983	83,0	78,2	0,202
1984	83,6	78,8	0,211
1985	86,6	81,0	0,210
1986	88,5	82,1	0,219
1987	90,8	85,2	0,208
1988	93,2	87,7	0,208
1989	97,5	91,6	0,212
1990	99,9	93,3	0,220
1989-rev	104,1	95,3	0,233
1990-rev	105,1	96,4	0,237
1991	106,3	95,5	0,249
1992	105,6	96,6	0,241
1993	100,9	92,0	0,243
1994	105,3	91,5	0,271
1995	97,1	88,6	0,245
1996	98,8	89,2	0,255
1996-kost	99,3	89,4	0,239
1997	104,0	90,8	0,278
1997-kost	104,1	91,1	0,256
1998	104,7	92,9	0,265
1998-kost	105,1	93,0	0,244
1999	111,4	96,8	0,280
1999-kost	112,0	96,9	0,263

Källa: SCB, Inkomstfördelningsundersökningen.

1980–1999 har den ekonomiska standarden ökat med drygt 18 procent.

Att riktningen på utvecklingen av median- respektive

7.12 Tabell.

Disponibel inkomst per konsumtionsenhet för samtliga individer i kosthushåll, medelvärden i resp. decil, tkr, 1999 års priser.

Disposable income per weighted consuming unit for all individuals in housekeeping units, mean values for deciles, KSEK, price level of 1999.

Decil Disp. ink. per k.e. Decile	Medelvärden, tkr/ke Mean values, KSEK/cu				Förändring 1999/96 Change 1999/96 %	Förändring 1999/98 Change 1999/98 %
	1996	1997	1998	1999		
1	43,9	43,7	44,3	44,4	1,2	0,2
2	63,2	62,9	65,0	67,2	6,3	3,3
3	72,4	72,0	74,1	76,5	5,7	3,3
4	79,8	79,4	81,8	84,6	6,0	3,4
5	87,4	86,9	89,0	92,5	5,9	3,9
6	96,2	95,7	97,7	102,1	6,1	4,5
7	106,8	106,2	108,9	114,2	7,0	4,9
8	120,8	120,2	123,2	129,7	7,3	5,3
9	141,1	140,4	143,7	152,7	8,3	6,3
10	234,7	233,6	223,7	256,2	9,1	14,6
Samtliga (Total)	104,6	104,1	105,1	112,0	7,1	6,5

Källa: SCB, Inkomstfördelningsundersökningen.

medelvärdet för den disponibla inkomsten inte alltid är densamma beror på att medelvärdet är mer känsligt för extrema värden. För 1991 beror skillnaden troligtvis på engångseffekter i samband med genomförandet av skattereformen. De som kunde, varav många var höginkomsttagare, försökte i möjligaste mån hänföra inkomster intjänade 1990 till efterföljande år då marginalskatten var lägre. År 1994 var realisationsvinsterna väldigt höga. Denna typ av inkomster är vanligast bland höginkomsttagare. Medelvärdet påverkas därför mer av realisationsvinsterna än vad medianvärdet gör. Medianvärdet är därför oftast ett bättre mått på utvecklingen för "medelssvensson".

7.4.2 Inkomstspridningen ökade under 1990-talet

Inkomstspridningen, mätt med Gini-koefficienten, var ganska konstant under 1980-talet. Under 1990-talet har inkomstspridningen ökat. Ökningen har främst skett under 1994, 1997 och 1999.

Sämre utveckling för de med lägst inkomster

Ett annat sätt att mäta spridningen i inkomstfördelningen är att dela in befolkningen i tio lika stora grupper baserade på hur stora inkomsterna är. De tio procent med de lägsta inkomsterna utgör decilgrupp 1, de tio procent med de näst lägsta inkomsterna decilgrupp 2 o.s.v. Varje decilgrupp omfattar ca 870 000 individer. I 7.12 Tabell visas inkomsten för samtliga individer (decilgrupper) under perioden 1996–1999 samt den procentuella förändringen över tiden. Utvecklingen över tidsperioden har varit relativt jämn med undantag för de tio procent som hade högst respektive lägst inkomster. De tio procent med de lägsta inkomsterna har haft en betydligt sämre inkomstutveckling än övriga grupper. För gruppen med de högsta inkomsterna har utvecklingen varit bättre än för övriga grupper.

Under 1999 har samtliga decilgrupper ökat sina in-

komster. Den överlägset största inkomstökningen har individerna i decilgrupp 10 erhållit. En ökad efterfrågan på kvalificerad arbetskraft och god avkastning på kapital är två orsaker till detta.

Individerna i decilgrupp 1 utgör en ytterst heterogen grupp som bl.a. omfattar egna företagare, värnpliktiga, studerande och invandrare som kommit till Sverige under 1990-talet. En del i denna grupp har en liten inkomst utan att de med rimliga kriterier kan anses vara ekonomiskt utsatta. Exempel på detta är en del egenföretagare med låga inkomster och andra som har tillfälligtvis små inkomster (t.ex. värnpliktiga, studerande). Pensionärer med låg ATP och barnfamiljer med liten inkomst återfinns vanligtvis i decilerna 2–4. Observera att detta är tvärsnittsdata, d.v.s. det är inte samma individer som följts över tiden. Många personer som under ett år hamnat i t.ex. decil 1 återfinns senare år i andra deciler.

7.4.3 Kapitalinkomsternas betydelse har ökat

Under 1990-talet har kapitalet som inkomstkälla, och då framförallt realisationsvinster, fått allt större betydelse för hushållen. Upp- och nedgångar på börsen samt förändringar i beskattningen av realisationsvinster har påverkat hushållens agerande. Under 1994 var realisationsvinster tillfälligtvis lägre beskattade och då passade också hushållen på att realisera sina tillgångar. Uppgången på börsen under 1996–1999 med aktiekurser som stigit kraftigt medförde att hushållen sålde sina tillgångar i främst aktier och aktiefonder under dessa år. I 7.13 Tabell redovisas de totala realisationsvinster 1991–1999. Redovisningen avser de realisationsvinster som ligger till grund för taxeringen. Grovt räknat står männen för ca två tredjedelar och kvinnorna för den resterande tredjedelen av den totala summan genom alla åren. I tabellen kan vi se att andelen hushåll med realisationsvinster har ökat. 1991 var det 6,8 procent av familjeenheter som redovisade realisationsvinster och 1999 26,5 procent. För åren 1996–1999 redovisas, förutom andelen familjeenheter, även andelen (kost-) hushåll med reavinst. Med detta vidare hushållsbegrepp stiger andelen med reavinst ytterligare.

De kraftiga uppgångarna på inkomstspridningen åren 1991, 1994, 1996–1999 kan till största delen förklaras av hushållens jämförelsevis stora realisationsvinster dessa år.

7.13 Tabell.

Realisationsvinst och andel hushåll med realisationsvinster 1991–1999, mdkr och procent, 1999 års priser.

Total capital gain and share of family units with capital gain 1991–1999, BSEK and percent, price level of 1999.

	Realisationsvinst, mdkr								
	Capital gain, BSEK								
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Samtliga (all)	45,6	20,4	20,2	39,3	21,0	41,5	58,0	63,0	100,3
Kvinnor (women)	16,9	7,3	6,9	13,1	7,2	13,8	19,0	21,0	32,8
Män (men)	28,6	13,1	13,3	26,2	13,8	27,7	39,0	42,0	67,5
Andel hushåll med realisationsvinst, % (Fraction with capital gain, %)	6,8	4,4	7,5	15,8	12,5	18,3	23,9	21	26,5
						19,6 ¹⁾	25,8 ¹⁾	22,4 ¹⁾	28,1 ¹⁾

¹⁾ Kosthushåll (Housekeeping unit)

Källa: SCB, Totalräknad inkomststatistik loF samt Inkomstfördelningsundersökningen.

7.4.4 Inkomstutveckling för olika grupper

Bättre för de unga vuxna under 1999

Inkomstutvecklingen har varit positiv för samtliga åldersgrupper under den studerande perioden (se 7.14 Tabell). De i åldrarna 0–6 år, 18–39 år och 60–64 år har ökat sin disponibla inkomst med mer än 10 procent mellan åren 1996–1999. Pensionärerna har haft en något svagare inkomstutveckling än övriga grupper. De i den allra äldsta gruppen har haft en inkomstökning på knappt 5 procent.

Under 1999 har inkomsterna ökat med 3–4 procent för de allra flesta åldersgrupperna. Undantaget är de i åldersgruppen 23–29 år som under 1999 har ökat sina inkomster med närmare 9 procent. Det betyder att nästan hela inkomstökningen under perioden 1996–1999 för denna grupp har skett under 1999. Den främsta orsaken till denna utveckling är att fler unga har inkomst av eget arbete och att lönerna har ökat reallt.

7.4.5 Sammanboende har haft den bästa inkomstutvecklingen

I 7.15 Tabell redovisas inkomstutvecklingen för olika hushållstyper 1996–1999. Samtliga hushållstyper har haft en positiv inkomstutveckling under den undersökta perioden. En stor del av inkomstökningen har skett under 1999. De sammanboende utan barn är den hushållstyp som har den högsta disponibla inkomsten. Det är också de som har haft den allra bästa utvecklingen under den redovisade tidsperioden. Deras disponibla inkomst har mellan åren 1996–1999 ökat med 11,5 procent. Även sammanboende med barn har haft en god utveckling med en inkomstökning på närmare 10 procent. De ensamstående med barn är den hushållstyp som har den klart lägsta disponibla inkomsten. Det är också för denna grupp som ökningen av den disponibla inkomsten har varit lägst. För de ensamstående har nästan hela inkomstökningen, under den redovisade perioden, skett under 1999.

7.4.6 Ökning av arbetsinkomsterna under 1990-talet

I tabell 7.16 visas arbetsinkomsten för helårs- och heltidsanställda i åldersgruppen 20–64 år utan inkomst från näringsverksamhet. Med arbetsinkomst menas här sum-

7.14 Tabell.

Disponibel inkomst per konsumtionsenhet för samtliga individer i kosthushåll, fördelade på kön och ålder, medianen i tkr/ke, 1999 års priser.

Disposable income per weighted consuming unit for all individuals in housekeeping units by gender and age, medians in KSEK/cu, price level of 1999.

Kön och ålder Gender and age	Median, tkr Median, KSEK	1997	1998	1999	Förändring Change % 99/96	Förändring Change % 99/98
Kvinnor (Women)						
0- 6	75,9	78,3	82,7	84,6	11,4	2,3
7-17	77,4	77,3	81,3	83,4	7,7	2,6
18-22	77,3	80,0	80,2	84,3	9,1	5,2
23-29	90,6	89,7	91,1	98,7	8,9	8,3
30-39	82,2	85,0	89,3	91,9	11,9	3,0
40-49	98,2	98,3	98,8	100,9	2,8	2,2
50-59	125,2	123,1	124,6	129,9	3,8	4,3
60-64	109,7	113,6	116,0	121,8	11,0	5,0
65-74	91,1	92,0	92,0	96,3	5,6	4,6
75-	77,3	76,7	78,4	81,4	5,2	3,7
23-64	98,4	99,9	101,4	106,3	7,9	4,8
Samtliga kv (All women)	87,7	88,9	90,7	94,5	7,7	4,2
Män (Men)						
0- 6	75,0	77,9	82,5	86,0	14,6	4,2
7-17	76,7	77,1	80,7	83,9	9,3	3,9
18-22	80,7	85,0	86,3	91,2	13,0	5,7
23-29	95,9	98,1	101,3	109,0	13,6	7,6
30-39	91,6	94,2	95,8	101,6	10,9	6,0
40-49	94,1	97,7	98,1	102,2	8,7	4,2
50-59	119,3	123,1	127,4	130,7	9,5	2,6
60-64	116,7	125,9	126,0	129,3	10,8	2,6
65-74	100,1	101,7	103,6	106,8	6,7	3,0
75-	84,5	84,5	86,6	88,2	4,3	1,9
23-64	100,6	104,1	106,8	112,1	11,4	5,0
Samtliga män (All men)	91,4	93,6	95,9	99,4	8,8	3,7
Kv + män (Women + men)						
0- 6	75,5	78,0	82,5	85,3	12,9	3,4
7-17	77,1	77,2	81,0	83,7	8,6	3,4
18-22	79,1	82,3	83,3	87,2	10,3	4,7
23-29	92,5	94,0	95,1	103,4	11,7	8,7
30-39	86,8	89,8	92,4	96,8	11,5	4,8
40-49	96,5	98,0	98,5	101,7	5,4	3,2
50-59	122,1	123,1	126,3	130,4	6,8	3,3
60-64	111,9	119,5	120,6	125,6	12,2	4,1
65-74	95,4	95,8	97,7	100,8	5,6	3,1
75-	79,5	79,1	80,8	83,5	4,9	3,3
23-64	99,5	101,8	104,0	109,1	9,7	4,9
Samtliga (All)	89,4	91,1	93,0	96,9	8,4	4,2

Källa: SCB, Inkomstfördelningsundersökningen.

man av lön, företagarkinkomst, sjukpenning, föräldrapenning och dagpenning vid utbildning och tjänstgöring (repetitionsutbildning) inom totalförsvaret.

Utvecklingen av arbetsinkomsten har i stort följt det mönster som tidigare beskrivits för den disponibla inkomsten. Lågkonjunkturen i början av 1980-talet minskade den genomsnittliga arbetsinkomsten. Mellan 1991 och fram till 1996 har arbetsinkomsterna legat på en stabil nivå. Höga löneavtal tillsammans med en ökad efterfrågan på välutbildad arbetskraft gav markant ökade arbetsinkomster år 1996. Ökningen har sedan fortsatt under 1997, 1998 och 1999. Vid studier av 7.16 Tabell är det viktigt att ha i åtanke att populationen är heltids- och helårsanställda, d.v.s. personer som i princip inte beröres av mera omfattande arbetslöshet eller ofrivilligt deltidarbete. Arbetslösheten under 1990-talet berörde

framför allt personer utanför denna population.

Om man studerar percentilerna (P10 representerar gränsvärdet mellan 1:a och 2:a decilen) framgår att värdet som avgränsar de 10 procent med lägst arbetsinkomst i stort sett stått stilla under perioden 1980-1996. Under motsvarande period har gränsvärdet för P90 ökat med knappt 18 procent. Låginkomsttagare har haft en något sämre inkomstutveckling än genomsnittet mellan åren 1991 och 1999, medan höginkomsttagare haft en något bättre utveckling. Totalt ökade arbetsinkomsterna med i genomsnitt 6 procent under perioden 1980-1991 och med drygt 16 procent under åren 1991-1999.

Avståndet mellan kvinnor och mäns arbetsinkomster var som lägst år 1980, men har sedan dess ökat. En liten minskning av avståndet har dock skett under slutet av den studerade perioden. Sedan 1993 märks en ökning

7.15 Tabell.

Disponibel inkomst per konsumtionsenhet för individer i kosthushåll, fördelade på hushållstyp, medianen i tkr/ke, 1999 års priser.

Disposable income per weighted consuming unit for individuals in housekeeping units by type of family unit, medians in KSEK/cu, price level of 1999.

	Median, tkr/ke Median, KSEK/cu 1996	1997	1998	1999	Förändring Change % 99/96	Förändring Change % 99/98	Antal Number 1999
Ensamboende utan barn <i>Persons not cohabiting, no children</i>	88,4	89,7	89,8	94,6	7,1	5,3	2 049 000
därav 18–29 år	81,0	84,8	82,9	90,0	11,1	8,6	464 000
30–64 år	106,3	107,6	109,4	113,4	6,7	3,6	909 300
65– år	79,7	79,5	80,3	83,1	4,2	3,5	675 700
Ensamstående med barn 0–17 år <i>Persons not cohabiting children</i>	70,8	70,3	71,7	75,4	6,5	5,2	255 800
därav med 1 barn	78,0	74,1	76,6	80,3	2,9	4,8	149 500
med >1 barn	62,9	65,1	66,8	67,8	7,8	1,5	106 200
Sammanboende utan barn <i>Cohabiting person, no children</i>	115,6	119,8	122,4	128,8	11,5	5,2	1 961 900
därav 18–29 år	110,7	114,0	116,9	125,2	13,1	7,1	178 700
30–64 år	134,2	138,2	141,8	147,0	9,5	3,7	1 035 300
65– år	94,2	95,2	97,7	101,2	7,4	3,6	747 900
Sammanboende med barn 0–17 år <i>Cohabiting person, children</i>	84,2	85,6	89,1	92,5	9,7	3,8	1 770 500
därav med 1 barn	95,4	97,7	100,8	104,9	10,0	4,0	663 700
med 2 barn	83,7	84,8	88,5	91,5	9,3	3,3	760 400
med >2 barn	66,8	68,3	72,4	74,5	11,5	2,8	346 400
Övriga hushåll¹⁾ <i>Other households</i>	103,7	105,3	108,4	111,5	7,4	2,8	677 100
därav Ensamstående (<i>Not cohabiting</i>)	84,9	89,1	90,1	94,9	11,8	5,3	205 400
Sammanboende (<i>Cohabiting</i>)	110,6	110,5	115,7	119,1	7,7	2,9	471 700
Samtliga (All)	94,1	96,3	98,0	102,4	8,8	4,5	6 714 300

¹⁾ Övriga hushåll är barn 0–17 år där det utöver referenspersonen och hans/hennes ev. sammanboende även finns andra vuxna, oftast barn 18 år eller äldre.

Källa: SCB, Inkomstfördelningsundersökningen.

av antalet personer som varit heltidsanställda hela året. Totalt sett är nivån 1999 ungefär densamma som 1991. Sett över hela den redovisade perioden har antalet kvinnor som är heltids- och helårsanställda har aldrig varit fler än under 1999.

7.5 Hushållens förmögenhet

Mellan åren 1993 och 1997 har inte någon statistik över den marknadsvärderade förmögenheten samlats in inom ramen för Sveriges officiella statistik. I den löpande officiella inkomststatistiken redovisas den taxerade förmögenheten men för analyser av förmögenhetsfördelningen är den otillräcklig. I begreppet taxerad förmögenhet ingår endast nettoförmögenheten (tillgångar minus skulder) för de hushåll som har en beskattningsbar förmögenhet över skattepliktsgränsen (1997 var gränsen 900 000 kr). Redovisningen täcker därmed inte alla hushåll och värderingen av tillgångarna speglar inte marknadsvärdet. Efterfrågan på förmögenhetsstatistik är stor och SCB fick därför i uppdrag av regeringen att göra en ny undersökning av hushållens förmögenhet. Resultatet har publicerats i en rapport (Förmögenhetsfördelningen i Sverige 1997, Rapport 2 000:1, SCB). I rapporten visas

hushållens marknadsvärderade tillgångar och skulder och jämförelser görs med tidigare förmögenhetsundersökningar. Rapporten bygger på ett urval av ca 19 000 hushåll. Uppgifterna i rapporten baseras på det äldre hushållsbegreppet som kallas familjeenheter.

7.5.1 Förmögenhetsfördelningen

Förmögenhetsfördelningen är mycket ojämn bland hushållen. I 7.17 Tabell kan vi se att de 1 procent (topp 1 procent) mest förmögna hushållen hade 20,3 procent av hushållens sammanlagda förmögenhet 1997 och de 10 procent (topp 10 procent) rikaste hade 61 procent av förmögenheten. Att jämföra med inkomstspridningen där topp 1 procent hade 7 procent av inkomstsumman och topp 10 procent hade 26 procent. Nettoförmögenhetens medianvärde för samtliga hushåll var 114 000 kr år 1997. Topp 1 procent hade en genomsnittlig förmögenhet på 9,4 miljoner kronor.

Nettoförmögenheten följer ett tydligt mönster över livsrytten. I unga år är inkomsten lägre och hushållen finansierar studier och bostadsköp till stor del med lån. Under denna period överstiger ofta skulderna de tillgångarna man har. Senare ökar inkomsten och tillgångarna växer samtidigt som skulder amorteras. Förmögenheten

7.16 Tabell.

Arbetsinkomst för helårs- och heltidsanställda utan inkomst från näringsverksamhet, 20–64 år, tkr, 1999 års priser.

Income from work of full year and full-time employed with no entrepreneurial income, 20–64 years, KSEK, price level of 1999.

	1980	1985	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Kvinnor (Women)											
Medelvärde (Mean value)	178,3	167,2	185,7	185,6	184,4	189,9	187,3	199,9	205,4	213,7	220,2
P10	138,7	126,4	135,2	134,4	134,1	138,5	134,3	139,5	146,2	153,1	158,1
Median	172,7	161,6	174,0	175,3	174,2	179,0	174,2	187,4	192,6	199,2	204,0
P90	222,6	215,5	247,0	245,3	243,6	249,9	248,1	268,6	273,2	286,8	298,8
Män (Men)											
Medelvärde (Mean value)	220,6	214,0	241,7	241,1	241,2	247,3	240,4	254,5	260,5	274,0	281,2
P10	154,0	146,7	158,8	160,0	157,5	156,9	153,9	160,5	168,1	173,4	179,1
Median	198,0	194,0	216,6	216,7	214,3	216,5	215,1	223,9	231,4	239,8	245,3
P90	313,1	301,2	346,2	351,3	347,8	365,1	350,6	376,5	389,9	409,9	418,2
Samtliga (All)											
Medelvärde (Mean value)	207,6	197,3	220,0	219,6	218,3	224,3	219,3	232,8	238,3	249,8	256,0
P10	146,9	139,3	146,8	148,0	146,3	147,3	142,7	149,2	155,6	162,4	167,2
Median	188,6	178,9	199,9	198,6	196,3	200,0	197,7	208,4	214,6	222,8	227,3
P90	287,3	275,6	310,1	311,6	312,4	321,8	314,2	338,2	344,9	363,2	373,8
Kvinnors inkomst i % av mäns (Women's income in % of men's)											
Medelvärde (Mean value)	80,8	78,1	76,8	77,0	76,4	76,8	77,9	78,5	78,8	78,0	78,3
Median	87,3	83,3	80,3	80,9	81,3	82,7	81,0	83,7	83,2	83,1	83,2
Antal i tusental (Number in thousands)											
Kvinnor (Women)	677	770	949	916	868	882	904	920	944	948	1024
Män (Men)	1525	1395	1495	1445	1281	1317	1368	1389	1405	1419	1450
Samtliga (All)	2202	2165	2444	2361	2149	2199	2272	2309	2349	2367	2474

Källa: SCB, Inkomstfördelningsundersökningen.

7.17 Tabell.

Spridning av nettoförmögenhet och disponibel inkomst för hushållen 1997, procent och tkr.

Distribution of net wealth and disposable income, family units, 1997, percent and KSEK.

	Nettoförmögenhet		Disponibel inkomst	
	Net wealth		Disposable income	
	% av summa % of sum	Median, tkr Median, KSEK	% av summa % of sum	
Topp 1 % (Top 1%)	20,3	9 400	7,0	
Topp 10 % (Top 10%)	61,0	2 800	26,3	
Samtliga (All)	100,0	114	100,0	

Källa: SCB, Inkomstfördelningsundersökningen och Förmögenhetsfördelningen 1997.

7.18 Tabell.

Nettoförmögenhet för hushållen 1997, tkr.

Net wealth, family units, 1997, KSEK.

	Median, tkr Median, KSEK							
	Ålder Age							
	18–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75–	Samtliga All
Ensamstående (Not cohabiting)	0,0	0,0	4,5	51,8	173,9	260,8	194,1	36,0
Sammanboende (Cohabiting)	15,1	41,9	209,6	495,6	694,8	780,8	657,6	371,3
Samtliga (All)	0,3	1,4	72,1	279,1	450,1	483,4	281,3	113,8

Källa: SCB, Förmögenhetsfördelningen 1997.

är som störst då man når pensionsåldern. I 7.18 Tabell visas hushållens nettoförmögenhet i olika åldersgrupper. Förmögenheten mätt som medianen var 1997 störst för åldersgruppen 65–74 år.

7.5.2 Nästan 300 000 taxerade miljonärer 1997

I 7.19 Tabell ser vi att det 1997 fanns 660 000 hushåll med en marknadsvärderad förmögenhet över 1 miljon kr. Samtidigt fanns det "bara" 296 000 taxeringsenheter med en taxerad förmögenhet över 1 miljon kr. I samma tabell kan vi utläsa att män är miljonärer i större utsträckning än kvinnor. Av samtliga män har 8 procent en nettoförmögenhet på över 1 miljon kr jämfört med 4,7 procent av kvinnorna. Det är betydligt färre personer

7.19 Tabell.

Miljonärer 1997, antal och andel av populationen.

Millionaires 1997, number and fraction of population.

	Antal Number	% av popu- lationen % of population
Förmögenhet (Wealth)		
Taxerad förmögenhet (Assessed wealth)		
Taxeringsenheter (Taxeringshushåll) (Families with assessed wealth)	295 500	5,7
Marknadsvärderad förmögenhet (Wealth to market value)		
Hushåll (Families)	660 000	14,0
Kvinnor (Women)	206 000	4,7
Män (Men)	350 000	8,1
Samtliga (All)	556 000	6,5
Förvärvsinkomst (Income from employment and business)		
Kvinnor (Women)	600	0,0
Män (Men)	8 600	0,2
Samtliga (All)	9 200	0,1
Förvärvs- och kapitalinkomst (Income from employment, business and capital)		
Kvinnor (Women)	3 300	0,1
Män (Men)	17 400	0,4
Samtliga (All)	20 800	0,2

Källa: SCB, Förmögenhetsfördelningen 1997.

som har en miljoninkomst jämfört med antalet personer som har en miljonförmögenhet. Mindre än 10 000 personer hade 1997 en löpande inkomst från arbete eller pension på 1 miljon kr eller mer. Läger vi till kapitalinkomsterna ökar antalet med miljoninkomst till 20 000.

7.5.3 Fastigheter utgör största delen av hushållens förmögenhet

I 7.20 Tabell visas att 58 procent av hushållens förmögenhet består av fastigheter som till största delen är egna hem. Drygt 36 procent av tillgångarna utgörs av egna hem. Eget hem ägs av ca 35 procent av hushållen och topp 1 procent innehar 9,5 procent av marknadsvärdet. Bankmedel står för ca 13 procent och aktier/aktiefonder för drygt 16 procent av samtliga tillgångar. Topp 1 procent äger 62 procent av de börsnoterade aktierna (marknadsvärdet). Aktier är alltså ojämna fördelade än fastigheter bland hushållen. Förmögenhetens storlek och fördelning påverkas mycket starkt av tillgångarnas värdeförändringar. Eftersom fastighetsinnehavet är jämnare fördelat bland hushållen än aktieinnehavet så medför värdeökningar på fastigheter att detta kommer fler hushåll till godo och förmögenhetsfördelningen blir därmed jämnare. När istället aktiekurserna ökar stiger främst de rikaste hushållens förmögenhet och förmögenhetsfördelningen blir därmed ojämna.

År 1997 har 63 procent av hushållen skulder. Skuldernas andel av tillgångarna (skuldsättningsgraden) uppgick till ca 28 procent.

7.20 Tabell.

Förmögenhetens sammansättning för samtliga hushåll 1997, mdkr och procent.

Composition of wealth, family units, 1997, BSEK and percent.

	Samtliga hushåll All families			Topp 1% (top 1%)
	Summa, mdkr Total, BSEK	% av tillgångar % of assets	% med tillgång/skuld % with assets/debts	% av totalsumma % of total
Fastigheter mm (Real estate)				
Eget hem (Own house)	1 109,7	36,5	34,7	9,5
Bostadsrätt (Tenant ownership)	113,5	3,7	13,7	28,3
Fritidshus (Buildings for seasonal use)	169,3	5,6	11,4	28,8
Jordbruksfastighet (Agricultural property)	260,9	8,6	6,7	58,0
Hysesfastighet (Apartment property)	79,6	2,6	0,7	100,0
Övriga fastigheter inkl tomtmark (Other real estate, ground incl.)	27,3	0,9	2,8	83,4
Bilar (Cars)	137,5	4,5	57,8	8,0
Summa reala tillgångar (Total real assets)	1 897,8	62,4	69,2	14,1
Finansiella tillgångar (Financial assets)				
Bankmedel (Deposits)	386,1	12,7	58,7	17,8
Räntefonder mm (Interest funds etc.)	132,4	4,4	24,4	34,4
Aktiefonder (Mutual funds)	208,6	6,9	39,6	25,2
Börsnoterade aktier (Shares listed in the stockmarket)	290,0	9,5	27,5	62,4
Skattepliktig försäkring (Tax liable insurance)	37,4	1,2	7,0	65,9
Summa finansiella tillgångar (Total financial assets)	1 054,5	34,7	72,3	25,6
Övriga tillgångar (Other assets)	90,1	3,0	3,4	81,2
Summa tillgångar (Total assets)	3 042,4	100,0	84,9	16,2
Skulder (Debts)	844,3	27,8	63,4	14,1
Nettoförmögenhet (Net wealth)	2 198,1	72,2	93,4	20,3

Källa: SCB, Förmögenhetsfördelningen 1997.